

UiO : **Senter for europarett**
Det juridiske fakultet

Veien til Holship:

Utviklingen av forholdet mellom organisasjonsfriheten og de fire friheter

Hanna Vik Furuseth, IfP

Fri bevegelighet møter organisasjonsfriheten

EØS-avtalen art. 31

1. I samsvar med bestemmelsene i denne avtale skal det ikke være noen restriksjoner på etableringsadgangen for statsborgere fra en av EFs medlemsstater eller en EFTA-stat på en annen av disse staters territorium. Dette skal gjelde også adgangen til å opprette agenturer, filialer eller datterselskaper for så vidt angår borgere fra en av EFs medlemsstater eller en EFTA-stat som har etablert seg på en av disse staters territorium.

Etableringsadgangen skal omfatte adgang til å starte og utøve selvstendig næringsvirksomhet og til å opprette og lede foretak, særlig selskaper som definert i artikkel 34 annet ledd, på de vilkår som lovgivningen i etableringsstaten fastsetter for egne borgere, med forbehold for bestemmelsene i kapitlet om kapital.

2. Vedlegg VIII til XI inneholder særlige bestemmelser om etableringsrett.

EMK art. 11

1. Enhver har rett til fritt å delta i fredelige forsamlinger og til frihet til forening med andre, herunder rett til å danne og slutte seg til fagforeninger for å verne sine interesser.
2. Utøvelsen av disse rettigheter skal ikke bli undergitt andre innskrenkninger enn de som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet eller offentlige trygghet, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral eller for å beskytte andres rettigheter og friheter. Denne artikkel skal ikke hindre at lovlige innskrenkninger blir pålagt utøvelsen av disse rettigheter for medlemmene av de væpnede styrker, av politiet og av statsforvaltningen.

EØS-avtalen art. 33

Bestemmelsene i dette kapittel og tiltak truffet med hjemmel i disse bestemmelsene, skal ikke hindre at bestemmelser om særbehandling av fremmede statsborgere får anvendelse når de er fastsatt ved lov eller forskrift og begrunnet med hensynet til **offentlig orden, sikkerhet og folkehelsen**

Fri bevegelighet møter organisasjonsfriheten

EØS-avtalen art. 31

1. I samsvar med bestemmelsene i denne avtale skal det ikke være noen restriksjoner på etableringsadgangen for statsborgere fra en av EFs medlemsstater eller en EFTA-stat på en annen av disse staters territorium. Dette skal gjelde også adgangen til å opprette agenturer, filialer eller datterselskaper for så vidt angår borgere fra en av EFs medlemsstater eller en EFTA-stat som har etablert seg på en av disse staters territorium.

Etableringsadgangen skal omfatte adgang til å starte og utøve selvstendig næringsvirksomhet og til å opprette og lede foretak, særlig selskaper som definert i artikkel 34 annet ledd, på de vilkår som lovgivningen i etableringsstaten fastsetter for egne borgere, med forbehold for bestemmelsene i kapitlet om kapital.

2. Vedlegg VIII til XI inneholder særlige bestemmelser om etableringsrett.

EMK art. 11

1. Enhver har rett til fritt å delta i fredelige forsamlinger og til frihet til forening med andre, herunder rett til å danne og slutte seg til fagforeninger for å verne sine interesser.
2. Utøvelsen av disse rettigheter skal ikke bli undergitt andre innskrenkninger enn de som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet eller offentlige trygghet, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral eller for å beskytte andres rettigheter og friheter. Denne artikkel skal ikke hindre at lovlige innskrenkninger blir pålagt utøvelsen av disse rettigheter for medlemmene av de væpnede styrker, av politiet og av statsforvaltningen.

EØS-avtalen art. 31

1. I samsvar med bestemmelsene i denne avtale skal det **ikke være noen restriksjoner** på etableringsadgangen for statsborgere fra en av EFs medlemsstater eller en EFTA-stat på en annen av disse staters territorium. Dette skal gjelde også adgangen til å opprette agenturer, filialer eller datterselskaper for så vidt angår borgere fra en av EFs medlemsstater eller en EFTA-stat som har etablert seg på en av disse staters territorium.

Etableringsadgangen skal omfatte adgang til å starte og utøve selvstendig næringsvirksomhet og til å opprette og lede foretak, særlig selskaper som definert i artikkel 34 annet ledd, **på de vilkår som lovgivningen i etableringsstaten fastsetter for egne borgere**, med forbehold for bestemmelsene i kapitlet om kapital.

2. Vedlegg VIII til XI inneholder særlige bestemmelser om etableringsrett.

C-55/94 Gebhard (1995)

”Det fremgår imidlertid af Domstolens praksis, at **nationale foranstaltninger, der kan hæmme udøvelsen af de ved traktaten sikrede grundlæggende friheder eller gøre udøvelsen heraf mindre tiltrækkende**, skal opfylde fire betingelser: De skal anvendes uden forskelsbehandling, de skal være begrundet i tvingende samfundsmæssige hensyn, de skal være egnede til at sikre virkeliggørelsen af det formål, de forfølger, og de må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå formålet” (avsn. 37)

C-55/94 Gebhard (1995)

”Det fremgår imidlertid af Domstolens praksis, at nationale foranstaltninger, der kan hæmme udøvelsen af de ved traktaten sikrede grundlæggende friheder eller gøre udøvelsen heraf mindre tiltrækkende, skal opfylde fire betingelser: De skal anvendes uden forskelsbehandling, de skal være begrundet i tvingende samfundsmæssige hensyn, de skal være egnede til at sikre virkeliggørelsen af det formål, de forfølger, og de må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå formålet”
(avsn. 37)

Fri bevegelighet

- Forbud mot restriksjoner på fri bevegelighet
 - Både forskjellsbehandling og andre restriksjoner
- Restriksjoner tillates dersom de kan rettferdiggjøres
 - Traktatfestede hensyn og tvingende allmenne hensyn
 - Egned
 - Nødvendig
 - (Forholdsmessig i snever forstand)

C-438/05 Viking og C-341/05 Laval (2007)

”Retten til at iværksætte kollektive kampskridt, herunder strejkeretten, skal således anerkendes som en grundlæggende rettighed, der er en integrerende del af de generelle fællesskabsretlige principper, som Domstolen skal sikre overholdelsen af, men det gælder dog ikke desto mindre, at udøvelsen af denne ret kan undergives visse begrænsninger”. (Viking avsn. 44, se også Laval avsn. 91)

”[K]ollektive kampskridt som dem, der er genstand for hovedsagen, der indledes for at tvinge en virksomhed, der har hjemsted i en bestemt medlemsstat, til at tilslutte sig en kollektiv overenskomst med en fagforening i denne stat og til at anvende de vilkår, der er fastsat i denne overenskomst, på arbejdstagerne i et af virksomhedens datterselskaber, der har hjemsted i en anden medlemsstat, er restriktioner som omhandlet i denne artikel. Disse restriktioner kan i princippet begrundes med henvisning til et tvingende alment hensyn, såsom hensynet til beskyttelse af arbejdstagere, på den betingelse, at det godtgøres, at de er egnede til at sikre gennemførelsen af det pågældende mål, og at de ikke går videre end, hvad der er nødvendigt for at nå det” (Viking avsn. 90)

Demir & Baykara v Turkey (Application no. 34503/97, 12/11/2008)

“[T]he Court considers that its case-law to the effect that the right to bargain collectively and to enter into collective agreements does not constitute an inherent element of Article 11 (see Swedish Engine Drivers’ Union, cited above, § 39, and Schmidt and Dahlström, cited above, § 34) **should be reconsidered**, so as to take account of the perceptible evolution in such matters, in both international law and domestic legal systems” (avsn. 153)

“[T]he Court considers that, having regard to the developments in labour law, both international and national, and to the practice of Contracting States in such matters, **the right to bargain collectively with the employer has, in principle, become one of the essential elements of the “right to form and to join trade unions for the protection of [one’s] interests”** set forth in Article 11 of the Convention” (avsn. 154)

Enerji Yapi-Yol Sen c Turquie (Requête no 68959/01, 21/04/2009)

Or ce qu'exige la Convention, c'est que la législation permette aux syndicats, selon les modalités non contraires à l'article 11, de lutter pour la défense des intérêts de leurs membres (Schmidt et Dahlström c. Suède, 6 février 1976, §§ 34 et 36, série A no 21 ; Syndicat national de la police belge c. Belgique, 27 octobre 1975, § 39, série A no 19 ; Syndicat suédois des conducteurs de locomotives c. Suède, 6 février 1976, § 40, série A no 20). La grève, qui permet à un syndicat de faire entendre sa voix, constitue un aspect important pour les membres d'un syndicat dans la protection de leurs intérêts (Schmidt et Dahlström, précité, § 36). La Cour note également que le droit de grève est reconnu par les organes de contrôle de l'Organisation internationale du travail (OIT) comme le corollaire indissociable du droit d'association syndicale protégé par la Convention C87 de l'OIT sur la liberté syndicale et la protection du droit syndical (pour la prise en compte par la Cour des éléments de droit international autres que la Convention, voir Demir et Baykara, précité). Elle rappelle que la Charte sociale européenne reconnaît aussi le droit de grève comme un moyen d'assurer l'exercice effectif du droit de négociation collective. (avsn. 24)

RMT v UK

(Application no. 31045/10, 08/04/2014)

“For now it suffices to refer to the following passage from the judgment in *Demir and Baykara v. Turkey* ([GC], no. 34503/97, § 85, ECHR 2008): ³The Court, in defining the meaning of terms and notions in the text of the Convention, can and must take into account elements of international law other than the Convention, the interpretation of such elements by competent organs, and the practice of European States reflecting their common values. ...’ **It would be inconsistent with this method for the Court to adopt in relation to Article 11 an interpretation of the scope of freedom of association of trade unions that is much narrower than that which prevails in international law.** In addition, such an understanding of trade-union freedom finds further support in the practice of many European States that have long accepted secondary strikes as a lawful form of trade-union action” (avsn. 76)

“[T]he taking of secondary industrial action by a trade union, including strike action, against one employer in order to further a dispute in which the union’s members are engaged with another employer must be regarded as part of trade-union activity covered by Article 11” (avsn. 77)

E-14/15 Holship (2016)

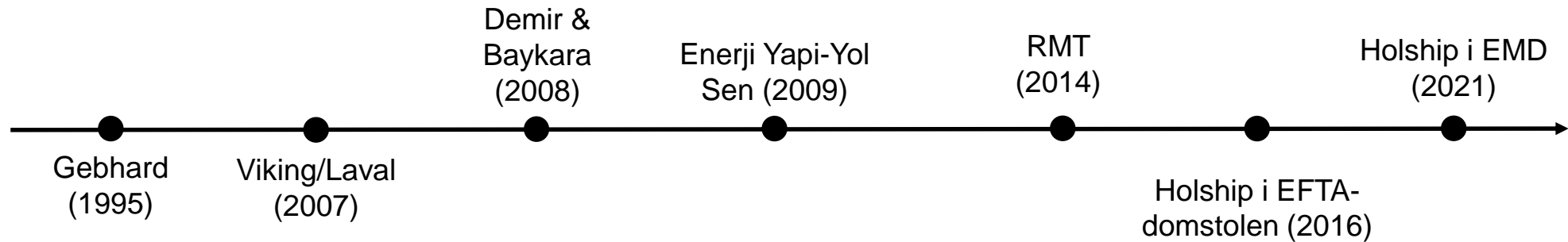
«I lys av ovenstående betraktninger legger EFTA-domstolen til grunn at **en boikott som den saken gjelder**, som tar sikte på å oppnå tilslutning til en tariffavtale som innebærer et system som omfatter en fortrinnsrettsbestemmelse, **sannsynligvis vil vanskeliggjøre eller til og med hindre etablering av selskaper fra andre EØS-stater, og dermed utgjør en restriksjon** på etableringsfriheten etter EØS-avtalen artikkel 31» (avsn. 120)

LO and NTF v Norway (Holship) (Application no. 45487/17, 10/06/2021)

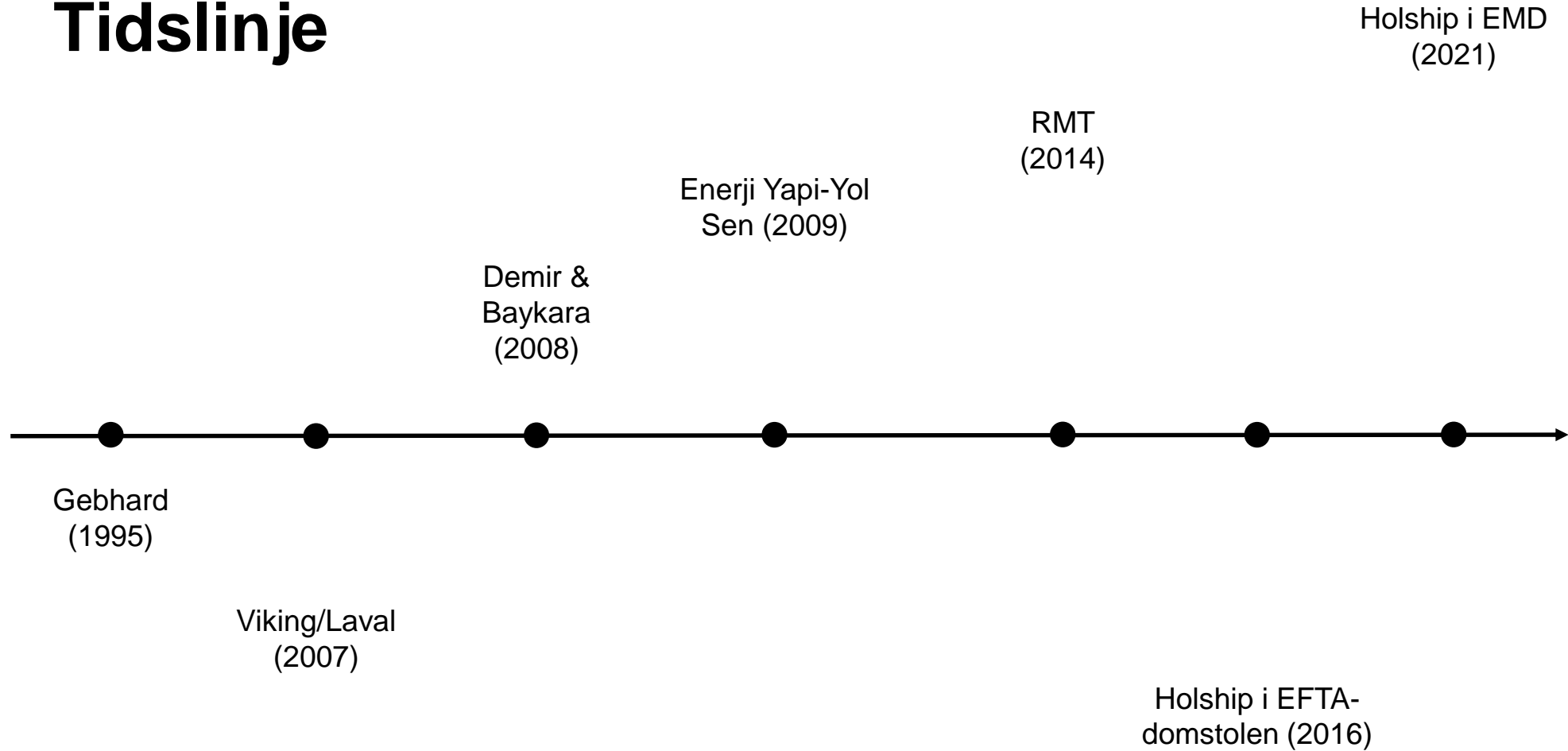
“[T]he Court finds that the impugned boycott which the applicant unions notified in advance in accordance with domestic law constituted a trade union action which they sought to take in order to protect, at least inter alia, the occupational interests of union members in a manner capable of falling within the scope of Article 11 § 1 of the Convention. It follows that this provision is applicable.” (avsn. 87)

“While the Supreme Court did not approach the case before it strictly from the angle of the proportionality of the restriction imposed on the trade unions’ exercise of rights under Article 11 of the Convention, but concentrated to a great extent on the effects of the boycott on the freedom of establishment of the company targeted, the Court considers that it nonetheless remained within its wide margin of appreciation and advanced relevant and sufficient grounds to justify its final conclusion in the particular circumstances of this case” (avsn. 119)

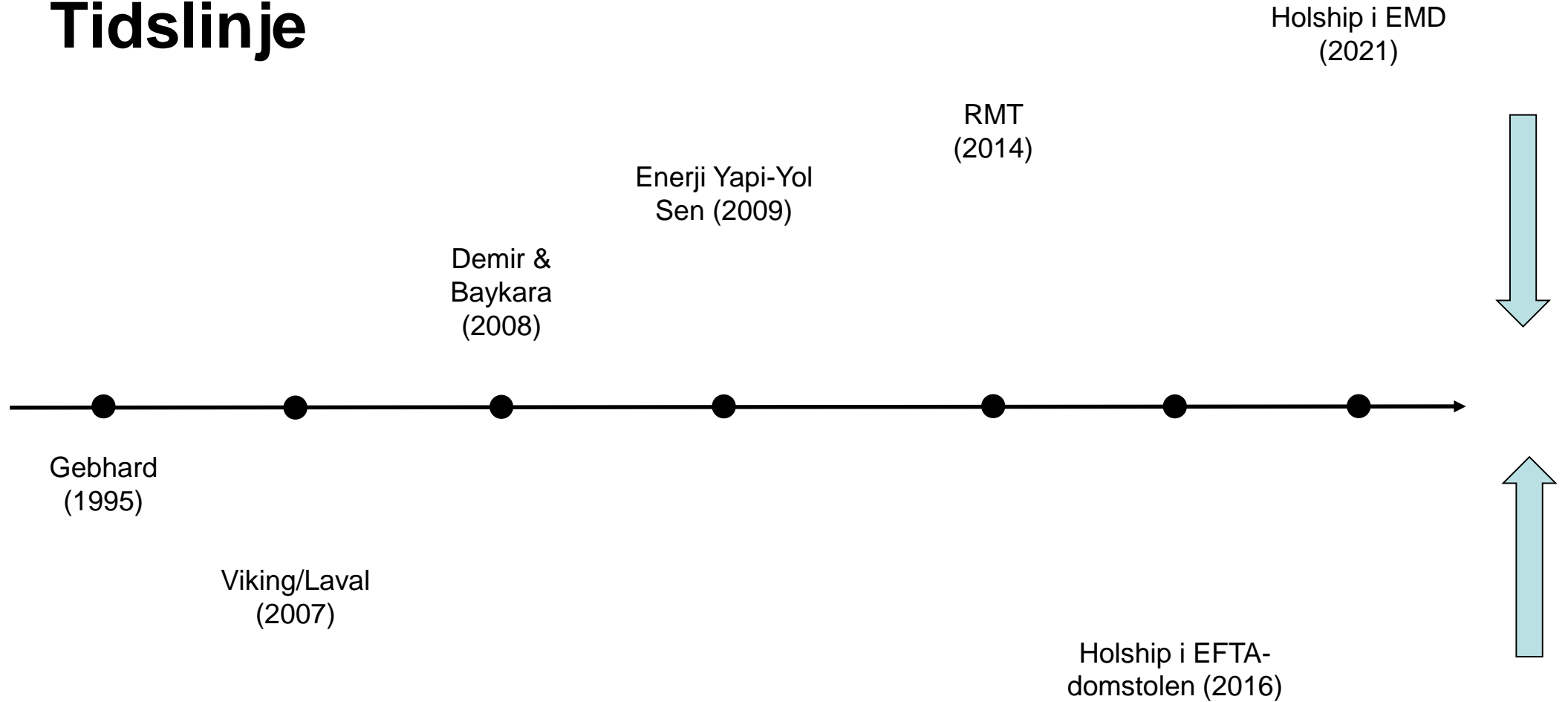
Tidslinje

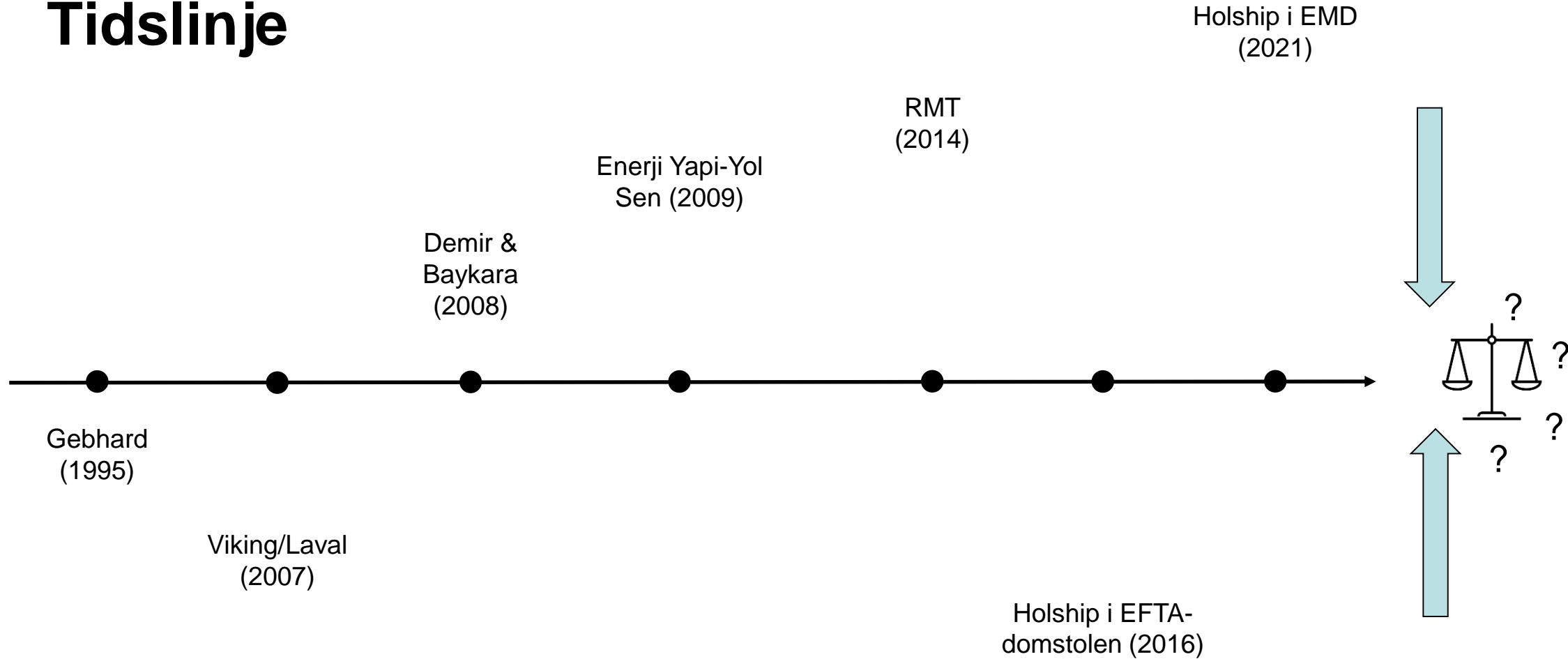
Tidslinje

Tidslinje

Tidslinje

Takk for meg